

La policia francesa va desbloquejar la refineria de Grandpuits, una de les més grans del país, paralitzada pels vaguistes que protestaven contra la reforma de les pensions.

A les barricades

© The Economist

Una erupció d'acer cremant al mig de camps de blat: la refineria de Grandpuits és el principal subministrador de gasolina de la regió de París, però avui a la zona no hi ha arribat cru ni sortia gasolina de les estacions, perquè el 17 de maig els sindicats van començar una vaga. Els dies feiners, treballadors vaguistes vestits amb armelles groc llimona de la Confédération Générale du Travail

França intenta posar fi a les vagues abans de l'inici del Campionat d'Europa de futbol.

(CGT), un sindicat francès de línia dura, fan pinya en un piquet en una mostra de solidaritat masculina i cuinen salsitxes de manera desafidora tot i la pluja que cau. Sota un tendal de lona tenen una

nevereta plena de cerveses. Flameja un braser en el que havia sigut bidó de petroli. "Tenim baguets del dia, i tota mena de salses de carn", declara un vaguista. "Aguantarem fins al final".

Durant les dues últimes setmanes, a les refineries, als dipòsits de petroli i a la xarxa de transports s'hi ha estat disputant una batalla entorn de la supervivència d'un Govern francès reformista i el futur del Partit Socialista. La setmana passada, a causa de les vagues i els bloquejos al subministrament petroli hi va →

→ haver escassetat de gasolina. Unes 2.300 estacions de servei –una cinquena part del total– o bé s’han quedat sense material o han racionat les vendes. Aquesta setmana, quan la policia antidisturbis va posar fi als bloquejos a les refineries, la distribució de gasolina va millorar. Però les aturades es van estendre a ferrocarrils i ports, i els pilots d’Air France també van votar a favor d’unir-se a les vagues.

França no és aliena al teatre de l’acció sindical i l’encallament polític. Però aquest conflicte –i això no és habitual– enfronta l’esquerra contra l’esquerra. D’una banda hi ha el Govern socialista del president François Hollande, que ara –amb Manuel Valls, el primer ministre reformista– és més favorable a les empreses, i amb ells els sindicalistes pragmàtics de la Confédération Française Démocratique du Travail (CFDT). De l’altra, la CGT, el sindicat més gran del país, històricament vinculat al Partit Comunista, juntament amb parlamentaris rebels del Partit Socialista.

La queixa central és contra l’intent de Valls d’injectar flexibilitat al codi laboral francès, de 3.280 pàgines. L’intent va començar com un esforç valent per flexibilitzar el mercat laboral i activar la creació de llocs de treball en un país amb un 10% de desocupació, però després de les protestes el projecte de llei final era més moderat. Pretén relaxar la normativa d’acomiadament i descentralitzar parcialment la negociació col·lectiva, cosa que ha de facilitar a les empreses negociar l’horari laboral directament amb la seva plantilla i rebaixar els acords sectorials. Com que els rebels socialistes van rebutjar fins i tot una versió més suau, Valls va fer servir un procediment exprés per fer passar el projecte de llei pel parlament sense votar-lo, i va sobreviure a una moció de censura que aquell fet va desencadenar.

Per a la CGT allò va indicar el moment de mobilitzar-se, va ser una mena d’últim alè per a un moviment nostàlgic de les victòries glorioses del passat. El sindicat pot semblar ferotge, però cada

cop ha fet sortir menys manifestants al carrer. Menys d’un 3% dels treballadors són afiliats amb quota. El seu nou líder, Philippe Martinez, un ex-tècnic de Renault que porta un bigoti mexicà i té com a sobrenom Zapata, va veure l’oportunitat de donar-se a conèixer. El van retratar histriònicament llançant un pneumàtic en una barricada a fora d’un dipòsit de petroli bloquejat. L’enfrontament s’està convertint en una batalla de voluntats entre dos homes –Valls i Martinez, tots dos d’origen espanyol– i entre dues visions enfrontades a l’esquerra. El comportament de Valls va ser antidemocràtic, ha dit Martinez, per a qui la llei laboral suposa un “retorn al segle XIX”.

LA QUEIXA CENTRAL ÉS CONTRA L’INTENT DE VALLS D’INJECTAR FLEXIBILITAT AL CODI LABORAL FRANCÈS

Antics Governos de centre-dreta van cedir davant la paralització de les vagues i protestes a França, en particular el 1995 i el 2006. Però aquest és el primer cop que un Govern socialista s’enfronta a causa de les reformes econòmiques amb els qui els van ajudar a arribar al poder. Per això la situació encara és més simbòlica, com un test sobre quin tipus d’esquerra vol França, i és més difícil de gestionar. Hollande, el president més impopular de l’era moderna, ja ha arxivat un projecte de llei per retirar la ciutadania a terroristes per l’oposició de l’esquerra. No es pot permetre un altre fracàs. Els seus infortunis han arrossegat Valls, que havia tingut popularitat, que sembla decidit a demostrar que França pot reformar-se i el qual és conscient del seu lloc en la història. “Jo no vull pertànyer a la llista d’aquells que s’han fet enrere i que han costat a França una pèrdua de temps”, diu

Valls, insistint que la CGT no pot “tenir França com a ostatge”.

No obstant això, va augmentant la pressió perquè s’acabi el conflicte. La llei laboral arribarà al Senat el 14 de juny, quan hi ha prevista una vaga nacional. Quatre dies abans, es donarà el tret de sortida de l’Eurocopa, un torneig de futbol internacional. El país encara es troba en un estat d’emergència i ja hi ha preocupació per la seguretat. El Govern insisteix en la impaciència popular per forçar la CGT. Tot i que hi ha una persistent simpatia romàntica per la resistència, el suport públic a les vagues tendeix a disminuir amb el temps. Fins a un 63% afirma que no té una bona opinió de la CGT. I un fet encara més preocupant: el Govern s’està ficant en disputes laborals no relacionades, per exemple sobre els ferrocarrils, per contenir el descontentament.

En tot això hi ha una lliçó subjacent. Durant anys, mentre era a l’oposició, el Partit Socialista francès va evadir l’auto-crítica. No va prendre mai una decisió entre el socialisme tradicional d’imposos i despesa pública i una socialdemocràcia alemanya o escandinava, més moderada. Durant onze anys d’aquell període Hollande va ser el líder del partit. Però va abandonar-se a l’ambigüitat i va presentar-se a les eleccions del 2012 promentent fer estrènyer el cinturó als rics i combatre les altes finances, i a mitja legislatura es va passar a una economia més favorable al mercat.

No és estrany que els votants d’Hollande se sentin traïts. La CGT pot tenir poca representació, pot anar equivocada o pot ser tossuda, però en té motius. A la línia de piquets de Grandpuits, els vaguesistes s’enfurismen quan senten el nom del president. “Abans, cada cop que teníem un Govern socialista, millorava les condicions dels treballadors”, diu David Picoron, un representant de la CGT. “Però aquest és un Govern per als caps. Això no és el que vam votar nosaltres”. ●

Traducció d’Arnau Figueras